

Universiteit Utrecht

Hoe tevreden ben jij in je relatie?

De invloed van 'positive illusions' en de
'love-is-blind bias' op de seksuele en
relatietevredenheid van beide partners in
een hetero relatie.

K.J.T. Schlaman (5583381)

Masterthese Klinische- en Gezondheidspsychologie

Begeleider:
dr. M. Vollmann

Juli 2015

Voorwoord

Voor u ligt mijn Master Thesis 'Hoe tevreden ben jij in je relatie?'. Het onderzoek, en met name het onderwerp van het onderzoek, heb ik bewust gekozen met het vooruitzicht dat ik graag seksuoloog wil worden.

Al is het idee om seksuoloog te worden niet het idee waarmee ik de opleiding psychologie ben begonnen. In het begin wilde ik altijd klinisch psycholoog worden, maar door een gesprek met de GGZ kwam ik erachter dat er een tekort is aan seksuologen en ben ik mij gaan verdiepen in wat dat inhoudt. Vanaf het begin ben ik gefascineerd in wat het vakgebied allemaal inhoudt, hoe breed het toch ook is en tot op heden kom ik iedere keer weer nieuwe feitjes te weten over het vakgebied van de seksuoloog, wat mij intrigeert.

In februari 2015 ben ik begonnen met de Master Klinische- en gezondheidspsychologie aan Universiteit Utrecht en omdat ik halverwege het jaar begon mocht ik gelijk de Master Thesis gaan doen. Dit vond ik in het begin wel pittig, aangezien ik in januari 2015 de Thesis voor mijn bachelor aan Universiteit Twente pas had afgerond. Toch ging ik vol enthousiasme dit onderzoek tegemoet en heb er ook met veel plezier aan gewerkt. Er waren wel spanningen rondom het werven van de paren, want het voornemen was om minstens 50 paren te werven. Al snel bleek dat mensen minder gemotiveerd waren om deel te nemen dan aanvankelijk was gedacht. Toch is het gelukt om 37 paren te krijgen en dat was een hele opluchting.

Bij dezen wil ik graag als eerste mijn begeleidster Manja Vollmann bedanken voor de fijne begeleiding, haar aanstekelijke enthousiasme, de prettige communicatie en de ondersteuning tijdens het hele proces. Een extra dank voor ondersteuning en begrip op het moment dat mijn vriend door een bedrijfsongeval in het ziekenhuis terecht kwam en vervolgens voor een lange revalidatie thuis. Daarnaast wil ik ook alle participanten hartelijk danken voor de deelname.

Als laatste wil ik een speciale dank uiten naar mijn moeder en mijn vriend. Jullie staan namelijk altijd voor mij klaar, steunen mij door dik en dun, geloven in mij en geven mij feedback op de momenten dat ik het nodig heb. Bedankt!

Ik wens u veel leesplezier toe.

Kiki Schlaman

Oldenzaal, juli 2015

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting / Abstract.....	4
1. Inleiding	6
1.1 Seksuele tevredenheid	6
1.2 Body image	6
1.2.1 'Positive illusions'	8
1.2.2 'Love-is-blind bias'	8
1.3 Huidig onderzoek	9
2. Methode	10
2.1 Participanten en procedure	10
2.2 Meetinstrumenten	11
2.2.1 Body image, de 'positive illusions' en de 'love-is-blind bias'	11
2.2.2 Seksuele tevredenheid	12
2.2.3 Relatietevredenheid	12
2.3 Analyse	13
3. Resultaten	15
3.1 Het APIMeM van de 'positive illusions'	15
3.1.1 Empirisch te onderscheiden paren	15
3.1.2 De totale- en directe effecten.....	15
3.1.3 De indirecte effecten	17
3.2 Het APIMeM van de 'Love-is-blind bias'	18
3.2.1 Empirisch te onderscheiden paren	18
3.2.2 De totale- en directe effecten.....	18
3.2.3 De indirecte effecten	20
4. Discussie	21
4.1 Beschouwing van de resultaten	21
4.1.1 'Positive illusions' en 'Love-is-blind bias'	21
4.1.2 Relatietevredenheid	22
4.2 Beperkingen van het onderzoek en adviezen voor vervolgonderzoek	23
4.3 Conclusie	25
Referenties	26
Bijlagen	30
Bijlage 1: Wervingsbrief	30
Bijlage 2: Online vragenlijst, introductie	31
Bijlage 3: Online vragenlijst, demografische gegevens	32
Bijlage 4: BES voor eigen lichaam	33
Bijlage 5: BES voor het lichaam van de partner	34
Bijlage 6: Online vragenlijst, NSSS-S.....	36
Bijlage 7: Online vragenlijst, DAS-4	37
Bijlage 8: Online vragenlijst, afsluiting	38
Bijlage 9: Reken tabel, stand. estimates	39

Samenvatting / Abstract

Samenvatting

Het aantal echtscheidingen per jaar blijft stijgen, dus ondanks dat mensen streven naar een gelukkige relatie zijn ze toch niet altijd tevreden met hun relatie. In het huidig onderzoek is met behulp van een cross-sectioneel dyadisch design onderzocht in hoeverre de *'positive illusions'* en de *'love-is-blind bias'* invloed hebben op de seksuele en relatietevredenheid van beide partners en in hoeverre de seksuele tevredenheid hierbij een mediator is.

Aan dit onderzoek hebben 37 heteroparen geparticipeerd. De *'positive illusions'* en de *'love-is-blind bias'* zijn met behulp van de Body-Esteem scale gemeten. De seksuele tevredenheid is gemeten met de New Sexual Satisfaction Scale – Short en relatietevredenheid is met een single item gemeten.

Uit de analyses van het actor-partner interdependence mediation model (APIMeM) is gebleken dat een hogere score op de *'positive illusions'* zorgt voor een lagere seksuele tevredenheid bij de partner en een hogere score op de *'love-is-blind bias'* zorgt voor een lagere eigen seksuele tevredenheid. Een hogere seksuele tevredenheid van de man zorgt voor een lagere relatietevredenheid bij de vrouw en een hogere seksuele tevredenheid van de vrouw zorgt voor een hogere eigen relatietevredenheid. Ook is naar voren gekomen dat de seksuele tevredenheid een mediator is bij het effect van de *'positive illusions'* van de man op de relatietevredenheid van de vrouw en van de *'love-is-blind bias'* van de vrouw op de eigen relatietevredenheid.

De resultaten komen minimaal overeen met de literatuur. In de discussie wordt dit nader besproken samen met de beperkingen en de adviezen voor vervolg onderzoek.

Rekening houdend met de beperkingen van het onderzoek kan onder andere worden geconcludeerd dat de *'positive illusions'*, de *'love-is-blind bias'* en de seksuele tevredenheid van beide partners geen invloed hebben op de relatietevredenheid van de man en dat de *'positive illusions'* van de partner en de eigen *'love-is-blind bias'* via de eigen seksuele tevredenheid invloed hebben op de relatietevredenheid van de vrouw.

Abstract

Each year the number of divorces are growing. Despite of the fact that people strive for a happy relationship, they aren't always satisfied with their relationship. In the present study the extent to which the *'positive illusions'* and the *'love-is-blind bias'* have influence on the sexual and relationship satisfaction of both partners and the extent to which the sexual satisfaction a mediator is between the *'positive illusions'* and the *'love-is-blind bias'* and the relationship satisfaction.

In this study 37 hetero dyads have participated. The *'positive illusions'* and the *'love-is-blind bias'* were measured with the Body-Esteem scale. The sexual satisfaction was measured with the New Sexual Satisfaction Scale – Short and the relationship satisfaction was measured with a single item.

The actor-partner interdependence mediation model (APIMeM) analyses show that a higher score on the *'positive illusions'* results in a lower sexual satisfaction of the partner and a higher score on the *'love-is-blind bias'* results in a lower own sexual satisfaction. A higher score on the sexual satisfaction of the man results in a lower relationship satisfaction of the woman and a higher score on the sexual satisfaction of the woman results in a higher own relationship satisfaction. It seems also that the sexual satisfaction a mediator is between the effects of the *'positive illusions'* of the man on the relationship satisfaction of the woman and of the *'love-is-blind bias'* of the woman on their own relationship satisfaction.

The results are at least consistent with the literature. In the discussion these results will be discussed together with the limitations and the recommendations for further research.

Taking the limitations of this research into account it can be concluded that the *'positive illusions'*, de *'love-is-blind bias'* and the sexual satisfaction of both partners have no influence on the relationship satisfaction of the man and that the *'positive illusions'* of the partner and their own *'love-is-blind bias'* trough their own sexual satisfaction had influence on the relationship satisfaction of the woman.

1. Inleiding

Veel mensen streven naar een gelukkige relatie en in 2013 zijn alleen in Nederland al bijna 65.000 paren in het huwelijksbootje gestapt (CBS, 2014b). Toch stijgt het aantal echtscheidingen aanzienlijk. Zo is van 2003 tot 2013 in Nederland het aantal echtscheidingen per jaar met meer dan 2.000 echtscheidingen gestegen (CBS, 2014a). Dus mensen zijn blijkbaar niet altijd tevreden met hun relatie, maar hoe wordt die tevredenheid beïnvloed?

Uit meerdere onderzoeken blijkt dat er verscheidene invloedfactoren zijn op de relatietevredenheid, zoals de seksuele tevredenheid, de fysieke aantrekkelijkheid, de intimiteit, de emotionele verbondenheid, gevoel van veiligheid binnen de relatie, jaloezie tussen de partners, communicatie, self-esteem van de partners, seksuele verlangens, relatieduur en seksuele frequentie (Blair & Pukall, 2014; Mark, 2014; McNulty, Wenner, & Fisher, 2014; Swami & Furnham, 2008; Yoo, Bartle-Haring, Day, & Gangamma, 2014).

1.1 Seksuele tevredenheid

De meest simpele betekenis van seksuele tevredenheid is de mate waarin iemand tevreden is met zijn/haar seksleven (Lawrance & Byers, 1995).

De seksuele tevredenheid is van belang voor het in stand houden van een relatie en de relatietevredenheid. Uit eerdere onderzoeken blijkt dan ook dat er een verband is tussen de duur van een relatie, de relatietevredenheid en de seksuele tevredenheid (Greenblat, 1983; Hatfield & Rapson, 1993; Laumann, Paik, & Rosen, 1999; Murray & Milhausen, 2012). Zo wordt de relatietevredenheid van de man positief beïnvloed door de seksuele tevredenheid van de vrouw. Echter wordt de relatietevredenheid van de vrouw niet positief beïnvloed door de seksuele tevredenheid van de man (Yoo et al., 2014).

Ook blijkt uit onderzoek dat de fysieke aantrekkelijkheid (body image) samenhangt met de seksuele tevredenheid, want de body image van de vrouw hangt positief samen met de seksuele tevredenheid van de man en van de vrouw (Meltzer & McNulty, 2010; Pujols, Meston, & Seal, 2010). In tegenstelling tot de vrouwen heeft de body image van de man minder invloed op de seksuele tevredenheid van zowel de man als de vrouw (Daniel & Bridges, 2013).

1.2 Body image

Onder body image wordt verstaan hoe mensen het eigen lichaam evalueren ('*eigen body image*') en dat van de partner ('*body image over de partner*') (Franzoi & Shields, 1984; Paap & Gardner, 2011).

Net als seksuele tevredenheid heeft de body image een grote invloed op de relatietevredenheid. Zo blijkt uit het onderzoek van Swami en Furnham (2008) dat de fysieke aantrekkelijkheid invloed heeft op het in stand houden van een relatie en volgens Barelds en

Dijkstra (2009) wordt de relatietevredenheid positief beïnvloed wanneer iemand zijn/haar partner aantrekkelijk vindt.

Volgens het risk regulation-model is het van belang een positieve '*eigen body image*' te hebben, want dan zijn de individuen zekerder van de acceptatie en de blijvende toewijding van de partner en zullen daardoor meer emotionele risico's durven te nemen die nodig zijn voor het in stand houden van een relatie (Meltzer & McNulty, 2010; Murray, Holmes, & Collins, 2006).

Tegenwoordig wordt de '*eigen body image*' van zowel de mannen als de vrouwen steeds negatiever en dit brengt zorgen over het eigen lichaam met zich mee. Uit onderzoek is gebleken dat 15 tot 43 procent van de mannen een negatieve '*eigen body image*' hebben, daarvan vinden de meeste mannen zichzelf te licht qua gewicht en willen ze meer spiermassa hebben (Schooler & Ward, 2006). Van de vrouwen heeft 50 procent een negatieve '*eigen body image*', daarvan geven de meeste vrouwen aan dat ze slanker willen zijn (Cash & Henry, 1995; Woertman & Van Den Brink, 2008).

Hier komt nog bij dat in situaties waarin het lichaam een belangrijke rol speelt, zoals seksuele situaties, de '*eigen body image*' met toenemende mate negatiever wordt geëvalueerd (Aubrey, 2007; Haimovitz, Lansky, & O'Reilly, 1993; McDonagh, Morrison, & McGuire, 2008). Door de negatieve '*eigen body image*' gaat het individu nog meer op zichzelf letten en zichzelf evalueren, wat een angstreactie voor seksuele activiteiten uitlokt. In zijn geheel is het dan niet ondenkbeeldig dat hierdoor een lagere seksuele tevredenheid ontstaat (McKinley & Hyde, 1996; Purdon & Holdaway, 2006).

Overeenkomend met het bovenstaande is uit het onderzoek van Meltzer en McNulty (2010) gebleken dat de '*eigen body image*' van de vrouw invloed heeft op de seksuele tevredenheid van beide partners en positief is geassocieerd met de relatietevredenheid van beide partners.

Verder is ook uit het onderzoek van Meltzer en McNulty (2010) gebleken dat de seksuele tevredenheid een mediator is tussen de '*eigen body image*' van de vrouw en de relatietevredenheid van zowel de man als de vrouw, maar deze mediatie is bij de man sterker dan bij de vrouw. Dit is logisch, want uit later onderzoek is gebleken dat relatietevredenheid en seksuele tevredenheid sterk correleren. Zo blijkt dat een hogere eigen relatietevredenheid zorgt voor een hogere eigen seksuele tevredenheid, maar ook een hogere eigen seksuele tevredenheid zorgt voor een hogere eigen relatietevredenheid (McNulty et al., 2014; Sanchez-Fuentes & Sierra, 2015; Yucel, 2014).

Eerder is al vernoemd dat onder body image de '*eigen body image*' en de '*body image over de partner*' wordt verstaan (Franzoi & Shields, 1984; Paap & Gardner, 2011). Hierbij evalueren partners elkaars body image door ze te vergelijken met anderen van hetzelfde geslacht. Bij het evalueren van de '*eigen body image*' en de '*body image over de*

partner kunnen er twee biases ontstaan, de *'positive illusions'* en de *'love-is-blind bias'* (Barelds & Dijkstra, 2009; Murray, Holmes, Dolderman, & Griffin, 2000; Swami, Stieger, Haubner, Voracek, & Furnham, 2009).

1.2.1 'Positive illusions'

Wanneer de partners elkaar positiever evalueren dan de partners zichzelf beoordelen ('reality' benchmark), wordt dit ook wel *'positive illusions'* genoemd (Murray & Holmes, 1997; Murray et al., 2000; Murray, Holmes, & Griffin, 1996). Dit houdt bijvoorbeeld in dat de vrouw de man positiever beoordeeld dan de man zichzelf beoordeeld.

Hoe positiever een individu is over de partner, hoe groter de kans is dat de relatie stand houdt (Murray & Holmes, 1997; Murray et al., 1996).

De *'body image over de partner'* van een individu kan negatief worden beïnvloed door negatieve relatiegebeurtenissen. Op dit soort momenten kunnen de *'positive illusions'* als een buffer werken, wat kan helpen om de relatie te beschermen en in stand te houden (Barelds, Dijkstra, Koudenburg, & Swami, 2011). Bijvoorbeeld de *'body image over de partner'* van de man wordt minder positief geëvalueerd door een ruzie, maar door de *'positive illusions'* van de man beseft de man wat hij heeft en wil dat dan niet kwijt.

De *'positive illusions'* zijn positief geassocieerd met de relatietevredenheid (Barelds & Dijkstra, 2009; Barelds et al., 2011; Swami, Waters, & Furnham, 2010). Hiervoor geven Barelds en Dijkstra (2009) de verklaring dat de *'positive illusions'* mogelijk de seksuele tevredenheid beïnvloed en daardoor de relatietevredenheid. Echter is de mediatie van seksuele tevredenheid tussen de *'positive illusions'* en de relatietevredenheid nog niet uit onderzoek gebleken.

1.2.2 'Love-is-blind bias'

Wanneer een individu de partner positiever evalueert dan zichzelf wordt dit ook wel de *'love-is-blind bias'* genoemd en is dus geen *'positive illusion'* (Murray et al., 2000; Swami, Furnham, Georgiades, & Pang, 2007; Swami et al., 2009). Dit houdt bijvoorbeeld in dat de vrouw de man positiever beoordeeld dan de vrouw zichzelf beoordeeld.

Deze bias stimuleert de *'eigen body image'* van een individu positief, wanneer een individu de *'body image over de partner'* als positief ervaart. Hierbij kan een individu denken dat als de partner zo aantrekkelijk is dat de individu zelf ook aantrekkelijk moet zijn. Ook stelt deze theorie dat het onbewust toepassen van de *'love-is-blind bias'* ten gunste is van de relatietevredenheid, doordat het als een soort buffer dient tegen de negatieve percepties van de partner (Miller, Niehuis, & Huston, 2006; Murray et al., 2000; Murray et al., 1996; Swami et al., 2009; Swami et al., 2010).

1.3 Huidig onderzoek

Er is nog maar weinig onderzoek gedaan met een dyadisch design en daarom is het nog onduidelijk in hoeverre de *'positive illusions'* en de *'love-is-blind bias'* van beide partners invloed hebben op de seksuele en relatietevredenheid van beide partners. Hierbij kan ook de vraag worden gesteld of de seksuele tevredenheid een mediator is tussen de twee biases en de relatietevredenheid van beide partners.

Het doel van het huidige onderzoek is inzicht geven in hoeverre de *'positive illusions'* en de *'love-is-blind bias'* van zowel de man als de vrouw (variabele X) invloed hebben op de seksuele en relatietevredenheid van beide partners (variabele Y) en in hoeverre de seksuele tevredenheid (variabele M) een mediator is tussen de invloed van de *'positive illusions'* en de *'love-is-blind bias'* (variabele X) op de relatietevredenheid (variabele Y) van zowel de man als de vrouw. Dit wordt gedaan met behulp van een cross-sectioneel dyadisch design, waarmee kan worden gekeken naar de actor- en partnereffecten.

In deze studie wordt verondersteld dat (1) de twee biases van beide partners een positieve invloed hebben op de relatietevredenheid van beide partners, (2) de twee biases van beide partners een positieve invloed hebben op de seksuele tevredenheid van beide partners, (3) de seksuele tevredenheid van de vrouw een positieve invloed heeft op de relatietevredenheid van beide partners, (4) de seksuele tevredenheid van de man een negatieve invloed heeft op de relatietevredenheid van de vrouw en (5) de seksuele tevredenheid een mediator is tussen de twee biases en de relatietevredenheid van beide partners.

In figuur 1 en 3 worden de onderzoeksmodellen van de *'positive illusions'* en de *'love-is-blind bias'* weergegeven.

2. Methode

2.1 Participanten en procedure

De paren zijn doormiddel van convenience sampling geworven. De onderzoeker heeft paren, middels een wervingsbrief (zie bijlage 1), via de mail en Facebook uitgenodigd om vrijwillig mee te doen aan een online vragenlijst die via Qualtrics werd aangeboden (zie bijlage 2-8).

Van te voren kregen de participanten te horen dat er onderzoek wordt gedaan naar de factoren van een gelukkige relatie door de verhoudingen tussen het lichaamsbeeld, de seksuele tevredenheid en de relatietevredenheid van beide partners te onderzoeken. De participanten moesten een heteroseksuele relatie van minstens een half jaar hebben en beide partners moesten de vragenlijst individueel en onafhankelijk van elkaar hebben ingevuld.

Met behulp van de Body-Esteem Scale (BES), de New Sexual Satisfaction Scale – Short (NSSS-S) en de Dyadic Adjustment Scale (DAS), worden de hypothesen getoetst.

De participanten doorliepen achtereenvolgend de volgende vragenlijsten: de Body-Esteem Scale voor het eigen lichaam en voor het lichaam van de partner (zie paragraaf 2.3.1), de New Sexual Satisfaction Scale – Short (zie paragraaf 2.3.2) en de Dyadic Adjustment Scale (zie paragraaf 2.3.3), in maximaal 30 minuten.

Door de participanten aan het begin van de vragenlijst te vragen naar de geboortedatum van de man en de vrouw kon er een code worden gevormd die voor ieder paar uniek is. Op deze wijze konden de ingevulde vragenlijsten van de man en de vrouw aan elkaar worden gekoppeld.

Er waren 140 vragenlijsten ingeleverd. Daarvan zijn de niet ingevulde vragenlijsten (47), de niet volledige ingevulde vragenlijsten (4) en de vragenlijsten waarvan de partner niet heeft geparticipeerd (15) verwijderd. In totaal konden de gegevens van 74 participanten, 37 paren, worden meegenomen in de analyses.

De demografische gegevens van de 37 paren zijn terug te vinden in tabel 1.

Tabel 1.
Demografische gegevens participanten

Variabele	N (%)	Gemiddelde in jaren (min – max)
Leeftijd		
Man	37 (50)	33 (20-59)
Vrouw	37 (50)	32 (19-60)
Duur van de relatie		10,6 (1-42)
Hoogst voltooide opleiding		
Basisonderwijs	1 (1,4)	
Voortgezet onderwijs	11 (14,9)	
MBO	20 (27)	
HBO	24 (32,4)	
WO	18 (24,3)	
Religieuze overtuiging		
Katholiek	22 (29,7)	
Protestants	5 (6,8)	
Boeddhist	1 (1,4)	
Geen/ altheïst	42 (56,8)	
Anders	4 (5,4)	

2.2 Meetinstrumenten

2.2.1 Body image, de ‘positive illusions’ en de ‘love-is-blind bias’

In dit onderzoek werd de Body-Esteem Scale (BES: Franzoi & Shields, 1984) gebruikt voor het meten van de ‘eigen body image’, de ‘body image over de partner’, de ‘positive illusions’ en de ‘love-is-blind bias’ van beide partners.

In dit onderzoek werd gebruik gemaakt van de Nederlandse BES, aangezien de participanten Nederlandstalig waren. Voor dit onderzoek zijn de 22 items van de BES individueel door twee onderzoekers vertaald naar het Nederlands. Vervolgens zijn deze vertalingen met elkaar vergeleken. Wanneer de vertaling niet hetzelfde was, werd er gekozen voor een combinatie van beide vertalingen of voor de meest duidelijke vertaling.

De originele BES bestaat uit 35 items, maar voor dit onderzoek werd alleen gebruik gemaakt van 22 items die relevant zijn voor het beoordelen van de body image. Deze items zijn in twee schalen verdeeld, namelijk ‘facial attractiveness’ (7 items: *neus, oren, lippen, kaaklijn, kin, ogen en gezicht*) en ‘body attractiveness’ (15 items: *taille, dijen, biceps, lichaamsbouw, billen, schouderbreedte, armen, borst(en), heupen, benen, figuur, voeten, geslachtsorganen, het uiterlijk van buik en lichaamshaar*) (Alicke, Smith, & Klotz, 1986; Barelds & Dijkstra, 2009). Bij ieder item moesten de participanten aangeven in hoeverre ze ieder onderdeel van zichzelf en van de partner waarden aan de hand van een 5-punt Likert schaal (van 1: sterke negatieve gevoelens tot 5: sterke positieve gevoelens).

Bij de analyse werd de ‘eigen body image’ en de ‘body image over de partner’ direct gemeten met de BES voor het eigen lichaam en de BES voor het lichaam van de partner. De gemiddelde scores van beide schalen werden berekend, waarbij een hogere score betekend dat iemand positieve gevoelens heeft over zijn eigen lichaam of over het lichaam van de partner.

In dit onderzoek had de BES voor de *'eigen body image'* een betrouwbaarheid van .86 en de betrouwbaarheid van de BES voor de *'body image over de partner'* had een Cronbach's alpha van .87.

Bij het berekenen van de *'positive illusions'* werd gebruik gemaakt van de scores op de *'eigen body image'* en de *'body image over de partner'* door de score op de *'eigen body image'* van de partner af te trekken van de score op *'body image over de partner'* van de andere partner (Barelds & Dijkstra, 2009). Hierbij betekent een score van 0 of lager dat er geen *'positive illusions'* zijn en een score hoger dan 0 betekent dat er wel een *'positive illusions'* aanwezig zijn.

Ook bij de berekening voor de *'love-is-blind bias'* werd gebruik gemaakt van de scores op de *'eigen body image'* en de *'body image over de partner'* door de score op de *'eigen body image'* van de partner af te trekken van de score op de *'body image over de partner'* van de partner (Swami et al., 2012; Swami et al., 2009). Hierbij betekent een score van 0 of lager dat er geen *'love-is-blind bias'* is en bij een score hoger dan 0 is de *'love-is-blind bias'* wel aanwezig.

2.2.2 Seksuele tevredenheid

De seksuele tevredenheid werd gemeten met behulp van de New Sexual Satisfaction Scale – Short (NSSS-S: Stulhofer, Busko, & Brouillard, 2010). Eveneens als bij de BES is ook de Nederlandstalige versie van de NSSS-S verkregen doordat twee onderzoekers de items individueel hebben vertaald en vervolgens die vertalingen met elkaar zijn vergeleken.

De NSSS-S bestaat uit 12 items die door de proefpersonen aan de hand van een 5-punt Likert schaal (van 1: helemaal niet tevreden tot 5: extreem tevreden) werden beoordeeld. De items zijn opgedeeld in twee focus gebieden, namelijk: de eigen focus (eigen tevredenheid) en de focus op de partner (de tevredenheid van de partner); hierdoor is de vragenlijst tweedimensionaal. Een voorbeelditem voor de eigen focus is *'de kwaliteit van mijn orgasmes'* en een voorbeelditem voor de focus op de partner is *'de seksuele creativiteit van mijn partner'*.

Voor de analyse werden per participant alle items bij elkaar opgeteld en gedeeld door het aantal items. Hierbij geldt: hoe hoger de score, hoe meer seksueel tevreden de participant is (Mark, Herbenick, Fortenberry, Sanders, & Reece, 2014). De betrouwbaarheid van de NSSS-S in dit onderzoek had een Cronbach's apha van .87.

2.2.3 Relatietevredenheid

Aan de hand van de Dyadic Adjustment Scale (DAS: Spanier, 1976) werd de relatietevredenheid gemeten. De originele DAS bestaat uit 32 items, maar in dit onderzoek werd gebruik gemaakt van de DAS-4. De Nederlandse vertaling van de DAS is verkregen via Jaap Zoetmulder (Zoetmulder, 2015).

De DAS – 4 bestaat uit 4 items. De eerste drie items (voorbeelditem: *Hoe dikwijls denkt u dat het tussen u en uw partner in het algemeen goed gaat?*) worden beoordeeld met een schaal van 0 (nooit) tot 5 (altijd) en het vierde item (*Selecteer het punt dat in het algemeen de beste maat van geluk aangeeft binnen uw relatie.*) wordt beoordeeld met een schaal van 0 (zeer ongelukkig) tot 6 (perfect) (Spanier, 1976).

Ook bij de DAS – 4 werden voor de analyse van iedere participant de scores van alle items bij elkaar opgeteld en gedeeld door het aantal items. Hierbij geldt ook dat hoe hoger de score, hoe meer tevreden de participant is met de relatie (Graham, Liu, & Jeziorski, 2006; Spanier, 1976). In het huidig onderzoek had de DAS-4 een betrouwbaarheid van .55.

Vanwege de betrouwbaarheid van de DAS-4 is ervoor gekozen om alleen het vierde item mee te nemen in de analyses van dit onderzoek. Dit item komt overeen met de vraag die in verschillende onderzoeken is gebruikt voor het bepalen van de relatietevredenheid. In die onderzoeken is aan de participanten gevraagd om een cijfer te geven voor hoe gelukkig zij zich voelen in de relatie (Funk & Rogge, 2007; Heiman et al., 2011; Luo & Tuney, 2015).

2.3 Analyse

Bij dit onderzoek werd gebruik gemaakt van een dyadische analyse, omdat er werd gekeken naar de effecten van de *'positive illusions'* en de *'love-is-blind bias'* van zowel de man als de vrouw op de seksuele en relatietevredenheid van beide partners en of seksuele tevredenheid een mediator is tussen de variabelen. Hierdoor heeft het onderzoek te maken met het actor-partner interdependence mediation model (APIMeM).

Bij het actor-partner interdependence model (APIM) wordt er gekeken naar de invloed van de variabele X van een individu op de eigen variabele Y (actoreffect) en op de variabele Y van de partner (partnereffect). Door een derde variabele aan het APIM toe te voegen ontstaat er een APIMeM. Bij het APIMeM wordt er gekeken of de eigen variabele M medieert tussen de variabele X van een individu op de eigen en de partner's variabele Y (Cook & Kenny, 2005; Kenny, Kashy, & Cook, 2006; Ledermann, Macho, & Kenny, 2011). Bij dit mediatie-model wordt meestal het effect van X op M aangegeven met a, het effect van M op Y met b en het effect van X op Y met c'. Het product ab is gelijk aan het indirecte effect van X op Y en $ab+c'$ is gelijk aan het totale effect c. Een indirect effect kan via twee verschillende paden lopen die ook wel simpele indirecte effecten worden genoemd. Er zijn vier verschillende simpele indirecte effecten te verdelen onder de twee indirecte effecten. Bij de indirecte actoreffecten horen de actor-actor en de partner-partner simpele indirecte effecten en bij de indirecte partner effecten horen de actor-partner en partner-actor simpele indirecte effecten (Ledermann et al., 2011; MacKinnon, 2008).

Voor het APIM is het in het algemeen van belang of de partners te onderscheiden zijn. De partners zijn te onderscheiden als beide partners in verschillende groepen horen

(bijvoorbeeld: heteroseksuele paren) en ze zijn niet te onderscheiden als ze in dezelfde groep horen (bijvoorbeeld: homoseksuele paren) (Cook & Kenny, 2005; Kenny et al., 2006; Ledermann et al., 2011). In dit onderzoek participeren heteroseksuele paren, dus zijn de partners van elkaar te onderscheiden. Om een parsimonious model te creëren is het van belang te onderzoeken of de paren ook empirisch te onderscheiden zijn. Dit kan worden onderzocht door bij het rekenmodel in AMOS 22 te kijken naar de chi-square waarde, wanneer deze niet significant is zijn de paren niet van elkaar te onderscheiden. Allereerst wordt naar het algehele model gekeken en wanneer deze een niet-significante chi-square heeft kunnen de a-, b- en c'-effecten van de man en de vrouw aan elkaar gelijk worden gesteld. Wanneer er wel een significantie is kan er per effect worden gekeken of deze significant is. Dit wordt gedaan door alleen de a-, b- of c'-effecten van de man en de vrouw aan elkaar gelijk te stellen. Wanneer de chi-square dan niet significant is kan worden gesteld dat dát effect aan elkaar gelijk kan worden gesteld (Ledermann et al., 2011). Dit wordt voor beide biases apart onderzocht.

Het APIMeM voor de '*positive illusions*' is weergegeven in figuur 1 en de '*love-is-blind bias*' is weergegeven in figuur 3, waarbij wordt gekeken naar de invloed van de '*positive illusions*' en de '*love-is-blind bias*' van de man en de vrouw op de relatietevredenheid van beide partners via de seksuele tevredenheid van beide partners.

De analyses werden gedaan aan de hand van de structural equation modelling (SEM) benadering. Vergeleken met de standaard regressieanalyse heeft de SEM twee voordelen met betrekking tot het toetsen van het APIM. Er kunnen namelijk meerdere vergelijkingen tegelijk worden gemaakt en getoetst én het kan relaties tussen variabelen in verschillende vergelijkingen specificeren. Daarbij is een sterke kant van de SEM dat het binnen een model de grootte van de parameters kan vergelijken en statistisch kan evalueren (Cook & Kenny, 2005).

De APIMeM's werden met AMOS 22 berekend met een significantieniveau van .05. Om gestandaardiseerde coëfficiënten te creëren worden de variabelen over de hele sample gestandaardiseerd. Zowel de directe effecten (c') als de totale indirecte effecten (ab) werden berekend. Hierbij werden de totale indirecte effecten via een bootstrap van 1000 getoetst. Hierdoor kon worden bekeken of er een volledig mediatie-model of een gedeeld mediatie-model aanwezig is. Bij een volledig mediatie-model zijn de indirecte effecten significant en de directe effecten niet-significant. Bij een gedeeld mediatie-model zijn de indirecte effecten significant en is de significantie van de directe effecten gereduceerd ten opzichte van de indirecte effecten. Echter berekend AMOS 22 niet de simpele indirecte effecten en zijn deze handmatig uitgerekend met behulp van het rekenmodel in bijlage 9.

3. Resultaten

In tabel 2 zijn de gemiddelden en de standaarddeviaties van de variabelen weergegeven.

Tabel 2

Gemiddelden en standaarddeviaties van de variabelen (N=37 mannen en 37 vrouwen)

Variabele	Man	Vrouw
	M (SD)	M (SD)
'Positive illusions'	.57 (.59)	.53 (.52)
'Love-is-blind bias'	.74 (.48)	.37 (.49)
Seksuele tevredenheid	3.42 (.60)	3.52 (.59)
Relatie-tevredenheid	5.30 (.85)	5.51 (.84)

3.1 Het APIMeM van de 'positive illusions'

3.1.1 Empirisch te onderscheiden paren

Bij het testen van de dataset op de onderscheidenheid zijn de a- en c'-effecten niet significant en de b-effecten wel significant: a,Aman en a,Avrouw ($x^2(1)=2.952$, $p=.086$), a,Pman en a,Pvrouw ($x^2(1)=.929$, $p=.335$), c',Aman en c',Avrouw ($x^2(1)=1.193$, $p=.275$), c',Pman en c',Pvrouw ($x^2(1)=.500$, $p=.4779$), b,Aman en b,Avrouw ($x^2(1)=6.634$, $p=.01$), b,Pman en b,Pvrouw ($x^2(1)=4.035$, $p=.045$). Het model met de 4 empirisch niet te onderscheiden paden is niet significant ($x^2(4)=8.761$, $p=.067$). Dus het parsimonious model met de empirisch niet te onderscheiden actor- en partnereffecten van de a- en c'-effecten kan worden gebruikt (zie figuur 1).

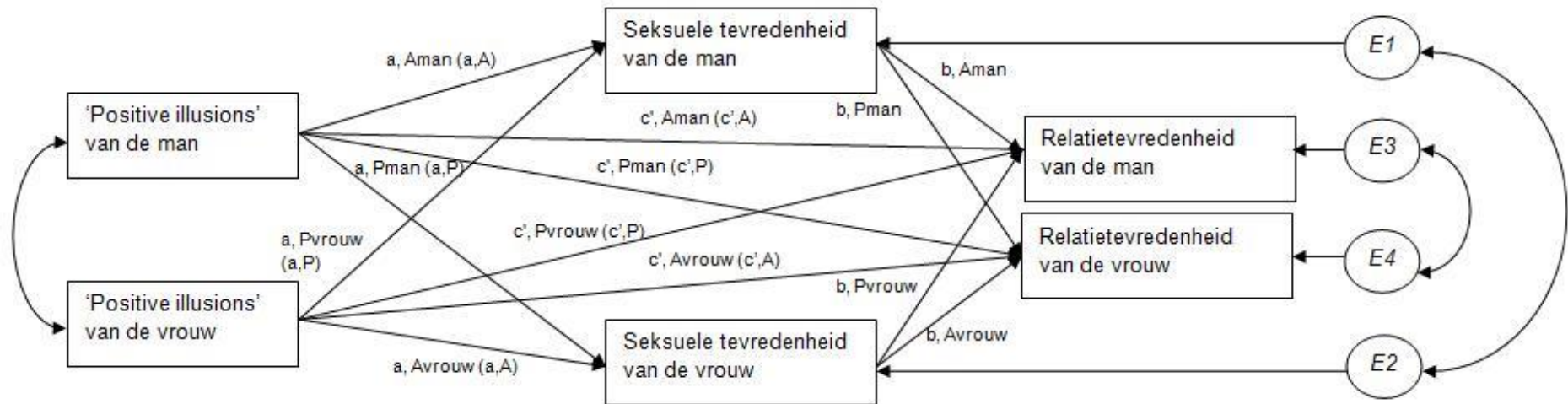
3.1.2 De totale- en directe effecten

De resultaten van het APIMeM met de 'positive illusions' als onafhankelijke variabele zijn terug te vinden in figuur 2.

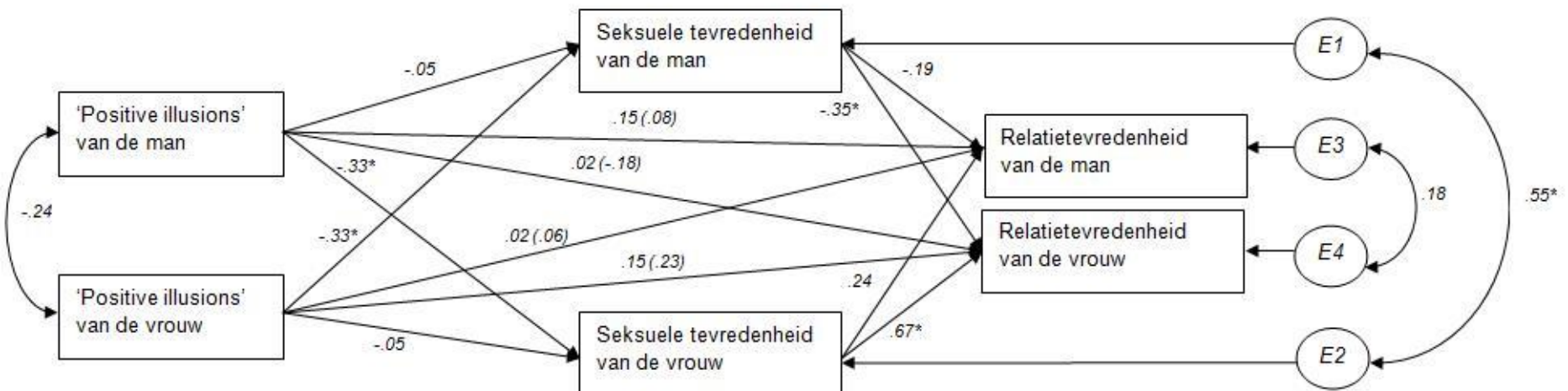
Als eerste blijkt dat er een negatief partnereffect is tussen de 'positive illusions' en de seksuele tevredenheid (a,P; -.33), dus een hogere score op de 'positive illusions' zorgt voor een lagere seksuele tevredenheid van de partner.

Ook blijkt dat er een negatief partnereffect is tussen de seksuele tevredenheid van de man en de relatietevredenheid van de vrouw (b,Pman; -.35). Dit houdt in dat een hogere score op de seksuele tevredenheid van de man bij de vrouw voor een lagere relatietevredenheid zorgt.

Als laatste blijkt dat er een positief actoreffect is tussen de seksuele tevredenheid en de relatietevredenheid van de vrouw (b,Avrouw; .67), wat inhoudt dat een hogere score op de seksuele tevredenheid van de vrouw zorgt voor een hogere relatietevredenheid bij de vrouw.

Figuur 1. Het actor-partner interdependence mediation model (APIMeM) voor de 'positive illusions'. Hierbij is de 'positive illusions' = X, de seksuele tevredenheid = M, de relatietevredenheid = Y, A = het actoreffect, P = het partnereffect en E = de error. De richtingen van de pijlen geven de verwachte verbanden weer en de pijlen die beide kanten op gaan geven de covarianties weer. De nieuwe benamingen voor het parsimonious model zijn tussen haakjes weergegeven.

Figuur 2. De resultaten van het APIMeM voor de 'positive illusions'. De gestandaardiseerde coëfficiënten zijn weergegeven. Significante waarden zijn met * aangeduid met $p < 0.05$. De totale effecten (c) zijn tussen haakjes weergegeven.

3.1.3 De indirecte effecten

Het totale indirecte effect is het product van twee ab-paden, of terwijl van de beide simpele indirecte effecten. Bij het totale indirecte actoreffect gaat het om de actor-actor en de partner-partner simpele indirecte effecten en bij het totale indirecte partnereffect gaat het om de actor-partner en de partner-actor simpele indirecte effecten.

De totale indirecte effecten en de simpele indirecte effecten van de *'positive illusions'* op de relatietevredenheid van beide partners via de seksuele tevredenheid zijn terug te vinden in tabel 3.

Hieruit blijkt dat er een negatief totaal indirect partnereffect is van de *'positive illusions'* van de man op de relatietevredenheid van vrouw en verondersteld wordt dat dit via de seksuele tevredenheid van de vrouw tot stand komt (partner-actor simpele indirecte effect: a,P; b,Avrouw: -.217). Dit houdt in dat een hogere score op de *'positive illusions'* van de man zorgt voor een lagere seksuele tevredenheid bij de vrouw en daardoor ook zorgt voor een lagere relatietevredenheid bij de vrouw.

Tabel 3

De totale indirecte effecten en de simpele indirecte effecten van de 'positive illusions' op de relatietevredenheid

Effect	Stand. estimate	95% CI
Man actor effect		
Totaal IE	-.068	-.230, .073
Actor-actor simpele IE (a,A; b,Aman)	.009	
Partner-partner simpele IE (a,P; b,Pvrouw)	-.077	
Vrouw actor effect		
Totaal IE	.079	-.102, .284
Actor-actor simpele IE (a,A; b,Avrouw)	-.034	
Partner-partner simpele IE (a,P; b,Pman)	.113	
Man partner effect		
Totaal IE	-.199	-.474, -.070
Actor-partner simpele IE (a,A; b,Pman)	.018	
Partner-actor simpele IE (a,P; b,Avrouw)	-.217	
Vrouw partner effect		
Totaal IE	.049	-.124, .223
Actor-partner simpele IE (a,A; b,Pvrouw)	-.012	
Partner-actor simpele IE (a,P; b,Aman)	.061	

Note. IE= indirect effect. CI is biased corrected. De gestandaardiseerde coëfficiënten van de simpele IE's zijn berekend met de hand. Voor de berekening van de stand. estimate, zie bijlage 9.

3.2 Het APIMeM van de 'Love-is-blind bias'

3.2.1 Empirisch te onderscheiden paren

Net als bij de *'positive illusions'* werd ook hier als eerste gekeken of de paren empirisch te onderscheiden zijn.

Bij het testen van de dataset op de onderscheidenheid zijn ook hier de a- en c'-effecten niet significant en de b-effecten wel significant: a,Aman en a,Avrouw ($x^2(1)=1.356$, $p=.244$), a,Pman en a,Pvrouw ($x^2(1)=.589$, $p=.443$), c',Aman en c',Avrouw ($x^2(1)=.390$, $p=.532$), c',Pman en c',Pvrouw ($x^2(1)=3.330$, $p=.068$), b,Aman en b,Avrouw ($x^2(1)=9.429$, $p=.002$), b,Pman en b,Pvrouw ($x^2(1)=5.908$, $p=.015$). Het model met de 4 empirisch niet te onderscheiden paden is niet significant ($x^2(4)=7.949$, $p=.093$). Hierbij geldt ook dat het parsimonious model met de empirisch niet te onderscheiden actor- en partnereffecten van de a- en c'-effecten kan worden gebruikt (zie figuur 3).

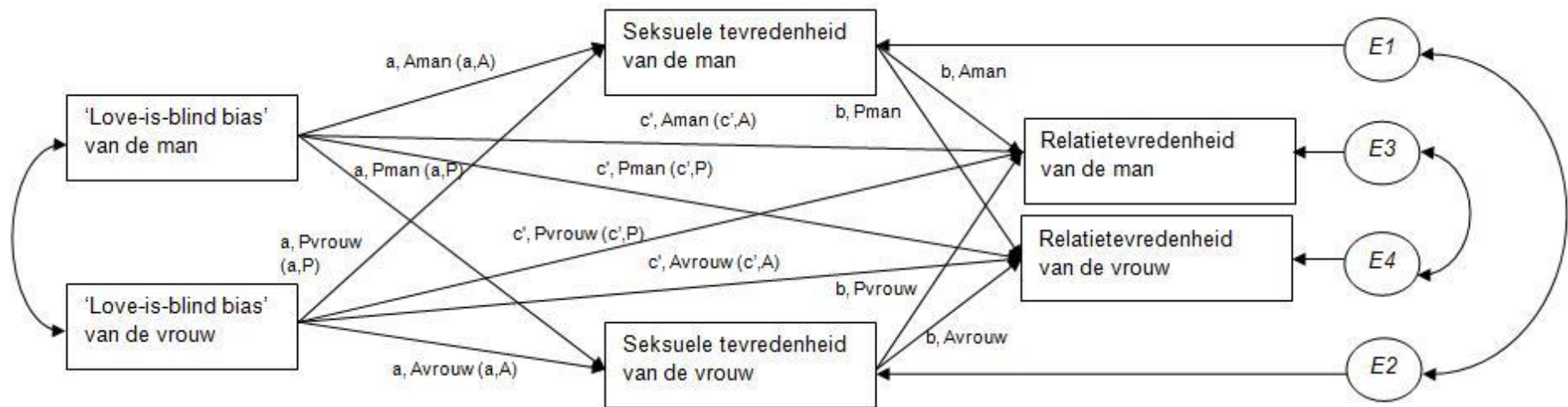
3.2.2 De totale- en directe effecten

De resultaten van het APIMeM met de *'love-is-blind bias'* als onafhankelijke variabele zijn terug te vinden in figuur 4.

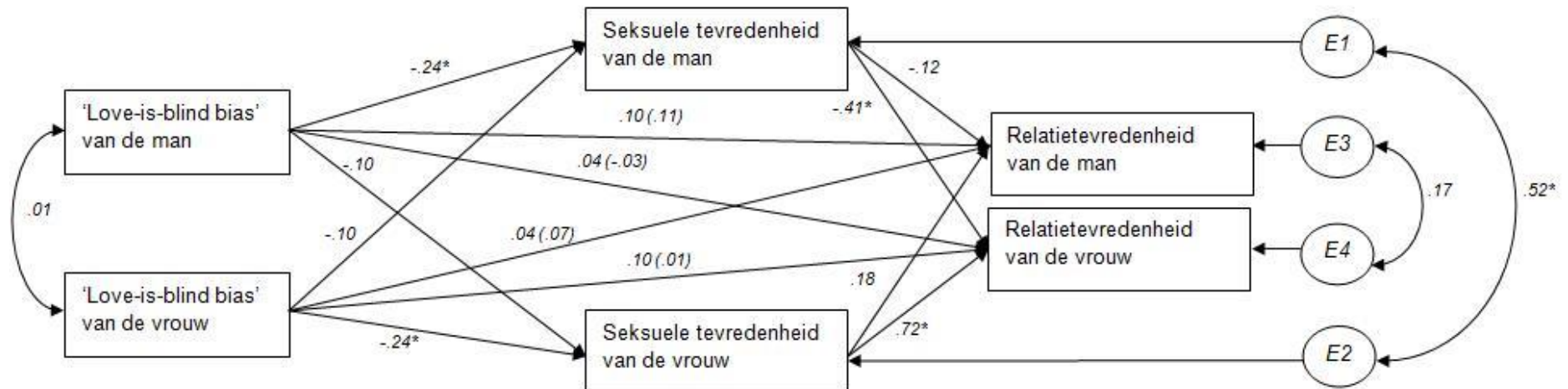
Hieruit blijkt dat er een negatief actoreffect is van de *'love-is-blind bias'* op de seksuele tevredenheid (a,A; -.24), wat een lagere score op de eigen seksuele tevredenheid betekent bij een hogere score op de *'love-is-blind bias'*.

Net als bij de *'positive illusions'* blijkt ook hier dat er een negatief partnereffect is tussen de seksuele tevredenheid van de man en de relatietevredenheid van de vrouw (b,Pman; -.41). Dit houdt in dat een hogere score op de seksuele tevredenheid van de man bij de vrouw voor een lagere relatietevredenheid zorgt.

Als laatste blijkt dat er ook, net als bij de *'positive illusions'*, een positief actoreffect is tussen de seksuele tevredenheid en de relatietevredenheid van de vrouw (b,Avrouw; .72), wat inhoudt dat een hogere score op de seksuele tevredenheid van de vrouw zorgt voor een hogere relatietevredenheid bij de vrouw.

Figuur 3. Het actor-partner interdependence mediation model (APIMeM) voor de 'love-is-blind bias'. Hierbij is de 'love-is-blind bias' = X, de seksuele tevredenheid = M, de relatietevredenheid = Y, A = het actoreffect, P = het partnereffect en E = de error. De richtingen van de pijlen geven de verwachte verbanden weer en de pijlen die beide kanten op gaan geven de covarianties weer. De nieuwe benamingen voor het parsimonious model zijn tussen haakjes weergegeven.

Figuur 4. De resultaten van het APIMeM voor de 'Love-is-blind bias'. De gestandaardiseerde coëfficiënten zijn weergegeven. Significante waarden zijn met * aangeduid met $p < 0.05$. De totale effecten (c) zijn tussen haakjes weergegeven.

3.2.3 De indirecte effecten

Zoals eerder uitgelegd in paragraaf 3.1.3 zijn de totale indirecte effecten het product van de twee simpele indirecte effecten.

In tabel 4 staan de totale indirecte effecten en de simpele indirecte effecten van de *'love-is-blind bias'* op de relatietevredenheid van beide partners via de seksuele tevredenheid.

Hieruit blijkt dat er een negatief totaal indirect actoreffect is tussen de *'love-is-blind bias'* van de vrouw en de eigen relatietevredenheid en hierbij wordt veronderstelt dat dit tot staat komt via de eigen seksuele tevredenheid (actor-actor simpele indirecte effect: a,A; b,Avrouw: -.171). Dat wil zeggen dat een hogere score op de *'love-is-blind-bias'* van de vrouw zorgt voor een lagere eigen seksuele tevredenheid en daardoor ook zorgt voor een lagere relatietevredenheid bij de vrouw.

Tabel 4

De totale effecten, de totale indirecte effecten en de simpele indirecte effecten van de 'love-is-blind bias' op de relatietevredenheid

Effect	Stand. estimate	95% CI
Man actor effect		
Totaal IE	.011	-.069, .121
Actor-actor simpele IE (a,A; b,Aman)	.028	
Partner-partner simpele IE (a,P; b,Pvrouw)	-.017	
Vrouw actor effect		
Totaal IE	-.130	-.384, -.007
Actor-actor simpele IE (a,A; b,Avrouw)	-.171	
Partner-partner simpele IE (a,P; b,Pman)	.041	
Man partner effect		
Totaal IE	.024	-.100, .235
Actor-partner simpele IE (a,A; b,Pman)	.096	
Partner-actor simpele IE (a,P; b,Avrouw)	-.072	
Vrouw partner effect		
Totaal IE	-.030	-.123, .048
Actor-partner simpele IE (a,A; b,Pvrouw)	-.042	
Partner-actor simpele IE (a,P; b,Aman)	.012	

Note. IE= indirect effect. CI is biased corrected. De gestandaardiseerde coëfficiënten van de simpele IE's zijn berekend met de hand. Voor de berekening van de stand. estimate, zie bijlage 9.

4. Discussie

Doormiddel van een cross-sectioneel dyadisch design wordt er inzicht gegeven in hoeverre de *'positive illusions'* en de *'love-is-blind bias'* van zowel de man als de vrouw invloed hebben op de seksuele en relatietevredenheid van beide partners en in hoeverre de seksuele tevredenheid een mediator is tussen de invloed van de *'positive illusions'* en de *'love-is-blind bias'* op de relatietevredenheid van beide partners.

4.1 Beschouwing van de resultaten

4.1.1 'Positive illusions' en 'Love-is-blind bias'

Uit het onderzoek is gebleken dat de biases geen directe invloed hebben op de relatietevredenheid van beide partners. Dit spreekt de eerste hypothese, 'de twee biases van beide partners hebben een positieve invloed hebben op de relatietevredenheid van beide partners', tegen en komt ook niet overeen met de literatuur aangezien daarin juist een positieve invloed is gebleken tussen de biases en de relatietevredenheid (Barelds & Dijkstra, 2009; Barelds et al., 2011; Miller et al., 2006; Murray et al., 2000; Swami et al., 2009; Swami et al., 2010).

Ook is gebleken dat een hogere score op de *'positive illusions'* zorgt voor een lagere seksuele tevredenheid bij de partner en dat een hogere score op de *'love-is-blind bias'* zorgt voor een lagere eigen seksuele tevredenheid. Deze bevindingen zijn niet in overeenstemming met de tweede gestelde hypothese, 'de twee biases van beide partners hebben een positieve invloed op de seksuele tevredenheid van beide partners', aangezien er een negatieve invloed is in plaats van een positieve invloed.

Voor de verklaring van deze tegenstrijdige resultaten werd als eerste gedacht aan de onderzoeken waarin naar voren kwam dat mensen uit een lagere sociaal economische status (SES) en oudere mensen lager scoren op de seksuele en relatietevredenheid. Dit zou dan met name komen doordat de communicatie en de interesse minder is (Barelds & Dijkstra, 2009; Sanchez-Fuentes & Sierra, 2015). Echter in het huidig onderzoek is de gemiddelde leeftijd voor de man 33 en voor de vrouw 32 en gemiddeld genomen hadden de participanten minimaal een HBO-opleiding afgerond.

Ook kan worden gekeken naar het feit dat mensen uit een hogere SES het eigen lichaam positiever evalueren dan mensen uit een lagere SES (van den Berg, Mond, Eisenberg, Ackard, & Neumark-Sztainer, 2010). Dit zou met name invloed kunnen hebben op de score van de biases, want hoe hoger de mensen zichzelf beoordelen hoe lager de score op de biases. Dat kan weer invloed hebben op de relatie tussen de biases en de seksuele en relatietevredenheid, want wanneer mensen heel erg positief over zichzelf zijn (dus een lagere score op de biases hebben) en hoger scoren op de seksuele en

relatietevredenheid kan dat inhouden dat een lagere score op de biases samen gaat met een hogere score op de seksuele en relatietevredenheid.

Uit het onderzoek van Pujols et al. (2010) is gebleken dat vrouwen met een lage score op de *'eigen body image'* ook laag scoren op de seksuele tevredenheid. Dit kan ook een oorzaak zijn van de resultaten van het huidige onderzoek, want met een lage score op de *'eigen body image'* ontstaat een hogere score op de biases. Als daarbij dan ook nog eens een lagere score op de seksuele tevredenheid komt krijg je een negatieve invloed van de biases op de seksuele tevredenheid.

4.1.2 Relatietevredenheid

Uit de resultaten is gebleken dat de seksuele tevredenheid van de man negatief samenhangt met de relatietevredenheid van de vrouw en dat de seksuele tevredenheid van de vrouw positief samenhangt met de eigen relatietevredenheid. Dit komt voor een deel overeen met de derde hypothese: 'de seksuele tevredenheid van de vrouw heeft een positieve invloed op de relatietevredenheid van beide partners en de seksuele tevredenheid van de man heeft een negatieve invloed op de relatietevredenheid van de vrouw'. Hierbij wordt bevestigd dat de seksuele tevredenheid van de man een negatieve invloed heeft op de relatietevredenheid van de vrouw zoals al uit eerdere onderzoeken was gebleken (Sanchez-Fuentes & Sierra, 2015; Yoo et al., 2014; Yucel, 2014).

Uit het onderzoek van Heiman et al. (2011) blijkt dat met name seksuele frequentie van invloed is op de relatietevredenheid, dus seksuele tevredenheid heeft hier geen invloed op. Dit komt overeen met het feit dat bij de mannen het geen invloed heeft, maar spreekt de resultaten betreft de vrouwen tegen.

Verder blijkt uit een ander onderzoek dat de seksuele tevredenheid van de vrouw meer invloed heeft op de eigen relatietevredenheid dan op die van de man, wat een verklaring kan zijn voor het feit dat de seksuele tevredenheid van de vrouw geen effect heeft op de relatietevredenheid van de man (Meltzer & McNulty, 2010). Ook blijkt uit het onderzoek van Butzer en Campbell (2008) dat de relatie tussen de seksuele en relatietevredenheid minimaal is bij mensen die minder angsten hebben in hun relatie. Dit komt doordat mensen onzeker kunnen zijn over bijvoorbeeld hun uiterlijk en daardoor angsten ontstaan die van invloed zijn op de seksuele en relatietevredenheid. Vrouwen blijken hierbij meer angsten te hebben dan mannen (Bogaert & Sadava, 2002; Butzer & Campbell, 2008; Cooper, Shaver, & Collins, 1998). Dit zou van invloed kunnen zijn op de resultaten, want als eerste is onder andere gevraagd hoe de participanten zichzelf qua uiterlijk beoordelen en vervolgens de seksuele en relatietevredenheid. Vrouwen zijn in het algemeen onzekerder dan mannen over het uiterlijk, waardoor mannen minder angsten hebben. Dit kan

als gevolg hebben dat tussen de seksuele en relatietevredenheid bij de man geen samenhang is.

Ook de resultaten met betrekking tot het mediatie-effect van de seksuele tevredenheid bij de biases op de relatietevredenheid kunnen hierdoor worden beïnvloed. Uit de resultaten is namelijk naar voren gekomen dat er alleen een mediatie-effect is van de *'positive illusions'* van de man op de relatietevredenheid van de vrouw en van de *'love-is-blind bias'* van de vrouw op haar eigen relatietevredenheid. Dit komt voor een deel overeen met de veronderstelling die aan het begin van het onderzoek, op basis van de veronderstelling van Barelds en Dijkstra (2009), was gesteld, namelijk dat de biases via de seksuele tevredenheid invloed hebben op de relatietevredenheid.

Er is dus geen mediatie-effect met betrekking tot de relatietevredenheid van de man, wat verklaard kan worden doordat er al geen samenhang is tussen de seksuele tevredenheid van beide partners op de relatietevredenheid van de man. Doordat er wel een effect is van de biases op de seksuele tevredenheid van beide partners en van de seksuele tevredenheid van beide partners op de relatietevredenheid van de vrouw is het ook aannemelijk dat de seksuele tevredenheid een mediator is.

4.2 Beperkingen van het onderzoek en adviezen voor vervolgonderzoek

De resultaten van dit onderzoek moeten met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Een eerste beperking van het onderzoek is de geringe aantal participerende paren. In de onderzoeken die eerder zijn beschreven, in onder andere de inleiding, is het aantal participerende paren minimaal 50. Echter in het huidig onderzoek hebben 37 paren geparticipeerd, wat een deel van de tegenstrijdige resultaten van dit onderzoek vergeleken met de literatuur kan verklaren. Hierbij gaat het met name om de effecten die in de literatuur wel waren gevonden en in het huidig onderzoek niet naar voren zijn gekomen, zoals dat uit eerdere onderzoeken was gebleken dat de *'positive illusions'* positief zijn geassocieerd met de relatietevredenheid van beide partners (Barelds & Dijkstra, 2009; Barelds et al., 2011) en in het huidig onderzoek dit niet is gebleken.

Ook speelt het aantal paren een rol bij de analyse, want de benadering van de paren (of ze te onderscheiden zijn of niet) tijdens de analyse kan een rol spelen bij de resultaten. Het is namelijk verstandiger om bij een dyadische analyse met 35 of minder paren de paren te benaderen als niet te onderscheiden paren in plaats van te onderscheiden paren (Kenny et al., 2006). Doordat in het huidig onderzoek er 37 paren waren is er voor gekozen ze als te onderscheiden te benaderen. Echter doordat de grens van 35 paren hier dichtbij ligt is de vraag of de paren wel voldoende vermogen hebben om de scores te toetsen op onafhankelijkheid.

Een andere beperking die samenhangt met het aantal participerende paren is het feit dat de controlevariabelen niet zijn meegenomen in de analyses, omdat de dataset niet groot genoeg is. De controlevariabelen (*'eigen body image'* en *'body image over de partner'*) hebben invloed op de afhankelijke variabelen (seksuele en relatietevredenheid) en hangen samen met de onafhankelijke variabelen (*'positive illusions'* en *'love-is-blind bias'*). Doordat de controlevariabelen niet zijn meegenomen in het onderzoek is er geen accuraat beeld, omdat niet kan worden gekeken naar het effect van de controlevariabelen op de onafhankelijke variabelen en de afhankelijke variabelen. Voor een vervolgonderzoek is het dan ook aan te raden om het onderzoek met minimaal 50 participerende heteroparen uit te voeren en het is ook aan te raden om dan de controlevariabelen mee te nemen.

Een tweede beperking is dat de afhankelijke variabele relatietevredenheid is gemeten met een single item. Het is opmerkelijk dat de DAS-4 in dit onderzoek een lage betrouwbaarheid heeft, aangezien het in eerder onderzoek een Cronbach's alpha had van .84 en correleert met een .85 met de originele DAS; die een Cronbach's alpha heeft van .95 (Funk & Rogge, 2007). De betrouwbaarheid van de DAS-4 kan de resultaten hebben beïnvloed, want de lage betrouwbaarheid geeft aan dat de uitslag van de DAS-4 geen betrouwbare weergave is van de relatietevredenheid. In dit onderzoek is, vanwege de lage betrouwbaarheid, ervoor gekozen de relatietevredenheid aan de hand van 1 vraag van de DAS te toetsen, maar er is geen garantie of die vraag dan wel betrouwbaar is. De resultaten met betrekking tot de relatietevredenheid en de samenhang van de variabelen met de relatietevredenheid moeten dan ook met grote voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Voor een vervolgonderzoek is het advies om de gehele DAS-32 te gebruiken of om de Couples Satisfaction Index (CSI) te gebruiken. De CSI is namelijk opgebouwd uit verschillende bestaande vragenlijsten die de relatietevredenheid testen, zoals onder andere uit de veelgebruikte Dyadic Adjustment Scale (DAS) en de Relationship Assessment Scale (RAS).

Verder kunnen in dit onderzoek geen concrete conclusies worden getrokken met betrekking tot de mediërende rol van de seksuele tevredenheid tussen de biases en de relatietevredenheid van beide partners. Dit komt doordat AMOS de simpele indirecte effecten niet berekend. Het is dan wel duidelijk dat er een totaal indirect effect is, maar welke simpele indirecte effecten de meeste invloeden hierop hebben is onduidelijk. Om concretere uitspraken te kunnen doen is het verstandig om bij een vervolg onderzoek een ander programma dan AMOS te gebruiken die wel de simpele indirecte effecten berekend, zoals MPLUS.

Doordat het onderzoek een cross-sectioneel design heeft is nog onduidelijk of de biases tot hogere seksuele en relatietevredenheid leiden of dat de seksuele en relatietevredenheid tot een hogere bias leidt of dat een eventuele derde variabele hierbij van invloed is. Zo is al uit eerdere onderzoeken gebleken dat een hoge relatietevredenheid zorgt

voor een hogere seksuele tevredenheid (Byers, 2005; Henderson, Lehavot, & Simoni, 2009; Rainer & Smith, 2012; Sanchez-Fuentes & Sierra, 2015). Echter doordat in het onderzoek de onderlinge causale verbanden tussen de variabelen niet is getoetst zijn de causale relaties tussen de variabelen nog onduidelijk.

Zo is in het huidig onderzoek niet onderzocht of er een verschil is tussen de leeftijd, de duur van de relatie en de sociaal economische status met betrekking tot het effect van de *'positive illusions'* en de *'love-is-blind bias'* op de seksuele en relatietevredenheid van beide partners. Binnen deze groepen kunnen er verschillen zijn in effecten, want bijvoorbeeld bij de leeftijdsgroepen en de duur van de relatie is er een verschil ontdekt in relatietevredenheid die weer beïnvloed wordt door seksuele tevredenheid en het seksueel functioneren (Heiman et al., 2011). Uit het onderzoek van Sanchez-Fuentes en Sierra (2015) is gebleken dat een oudere leeftijd, lagere educatie en getrouwd zijn variabelen zijn die geassocieerd zijn met een lagere seksuele tevredenheid. Met betrekking tot de *'positive illusions'* is gebleken dat oudere paren *'positive illusions'* hebben met betrekking tot het gezicht en dat dit samenhangt met de kwaliteit van de relatie (Barelds & Dijkstra, 2009). Door wat uit eerdere onderzoeken is gebleken wordt verwacht dat een oudere leeftijd, een langere relatieduur en een lage economische status een negatief effect hebben op de seksuele en relatietevredenheid via de biases. Doordat binnen de groepen de effecten kunnen verschillen, kan het ook verschillen op welke manier de relatietevredenheid kan worden verhoogd.

4.3 Conclusie

Rekening houdend met de beperkingen van het onderzoek kan worden geconcludeerd dat de seksuele tevredenheid van beide partners wordt beïnvloed door de *'positive illusions'* van de partner en de eigen *'love-is-blind bias'*. Ook kan worden geconcludeerd dat de *'positive illusions'*, de *'love-is-blind bias'* en de seksuele tevredenheid van beide partners geen invloed hebben op de relatietevredenheid van de man. Als laatste kan worden geconcludeerd dat de relatietevredenheid van de vrouw door de seksuele tevredenheid van beide partners wordt beïnvloed en met de eigen seksuele tevredenheid als mediator ook door de *'positive illusions'* van de partner en de eigen *'love-is-blind bias'* worden beïnvloed.

Referenties

- Alicke, M. D., Smith, R. H., & Klotz, M. (1986). Judgments of physical attractiveness: the role of faces and bodies. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 12(4), 381-389.
- Aubrey, J. S. (2007). The impact of sexually objectifying media exposure on negative body emotions and sexual self-perceptions: investigating the mediating role of body self-consciousness. *Mass Communication & Society*, 10(1), 1-23. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/15205430709337002>
- Barelds, D. P. H., & Dijkstra, P. (2009). Positive illusions about a partner's physical attractiveness and relationship quality. *Personal Relationships*, 16(2), 263-283. doi: 10.1111/j.1475-6811.2009.01222.x
- Barelds, D. P. H., Dijkstra, P., Koudenburg, N., & Swami, V. (2011). An assessment of positive illusions of the physical attractiveness of romantic partners. *Journal of Social and Personal Relationships*, 28(5), 706-719. doi: 10.1177/0265407510385492
- Blair, K. L., & Pukall, C. F. (2014). Can less be more? Comparing duration vs. frequency of sexual encounters in same-sex and mixed-sex relationships. *Canadian Journal of Human Sexuality*, 23(2), 123-136. doi: <http://dx.doi.org/10.3138/cjhs.2393>
- Bogaert, A. F., & Sadava, S. (2002). Adult attachment and sexual behavior. *Personal Relationships*, 9(2), 191-204. doi: 10.1111/1475-6811.00012
- Butzer, B., & Campbell, L. (2008). Adult attachment, sexual satisfaction, and relationship satisfaction: a study of married couples. *Personal Relationships*, 15(1), 141-154. doi: 10.1111/j.1475-6811.2007.00189.x
- Byers, E. (2005). Relationship satisfaction and sexual satisfaction: a longitudinal study of individuals in long-term relationships. *Journal of Sex Research*, 42(2), 113-118. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/00224490509552264>
- Cash, T. F., & Henry, P. E. (1995). Women's body images: the results of a national survey in the U.S.A. *Sex Roles*, 33(1-2), 19-28.
- CBS. (2014a). Huwelijksontbindingen; door echtscheiding en door overlijden. Retrieved 30-3-2015, from <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37425ned&D1=3-9&D2=0,10,20,30,40,50,58-l&HD=120104-1512&HDR=G1&STB=T>
- CBS. (2014b). Huwen en partnerschapregistraties; kerncijfers. Retrieved 30-3-2015, from <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37772ned&D1=0-4&D2=0,10,20,30,40,50,60-l&HD=120104-1412&HDR=G1&STB=T>
- Cook, W. L., & Kenny, D. A. (2005). The actor-partner interdependence model: a model of bidirectional effects in developmental studies. *International Journal of Behavioral Development*, 29(2), 101-109.
- Cooper, M. L., Shaver, P. R., & Collins, N. L. (1998). Attachment styles, emotion regulation, and adjustment in adolescence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(5), 1380-1397. doi: 10.1037//0022-3514.74.5.1380
- Daniel, S., & Bridges, S. K. (2013). The relationships among body image, masculinity, and sexual satisfaction in Men. *Psychology of Men & Masculinity*, 14(4), 345-351. doi: 10.1037/a0029154
- Franzoi, S. L., & Shields, S. A. (1984). The body esteem scale: multidimensional structure and sex differences in a college population. *Journal of Personality Assessment*, 48(2), 173-178.
- Funk, J. L., & Rogge, R. D. (2007). Testing the ruler with item response theory: increasing precision of measurement for relationship satisfaction with the couples satisfaction index. *Journal of Family Psychology*, 21(4), 572-583. doi: 10.1037/0893-3200.21.4.572
- Graham, J. M., Liu, Y. J., & Jeziorski, J. L. (2006). The dyadic adjustment scale: a reliability generalization meta-analysis. *Journal of Marriage and Family*, 68(3), 701-717.
- Greenblat, C. S. (1983). The salience of sexuality in the early years of marriage. *Journal of Marriage and the Family*, 45(2), 289-299. doi: <http://dx.doi.org/10.2307/351508>

- Haimovitz, D., Lansky, L. M., & O'Reilly, P. (1993). Fluctuations in body satisfaction across situations. *International Journal of Eating Disorders*, 13(1), 77-84. doi: <http://dx.doi.org/10.1002/1098-108X%28199301%2913:1%3C77::AID-EAT2260130110%3E3.0.CO;2-N>
- Hatfield, E., & Rapson, R. L. (1993). Historical and cross-cultural perspectives on passionate love and sexual desire. *Annual Review of Sex Research*, 4, 67-97.
- Heiman, J. R., Long, J. S., Smith, S. N., Fisher, W. A., Sand, M. S., & Rosen, R. C. (2011). Sexual satisfaction and relationship happiness in midlife and older couples in five countries. *Archives of Sexual Behavior*, 40(4), 741-753. doi: 10.1007/s10508-010-9703-3
- Henderson, Alison W., Lehavot, Keren, & Simoni, Jane M. (2009). Ecological models of sexual satisfaction among lesbian/bisexual and heterosexual women. *Archives of Sexual Behavior*, 38(1), 50-65. doi: <http://dx.doi.org/10.1007/s10508-008-9384-3>
- Kenny, D. A., Kashy, D. A., & Cook, W. L. (2006). *Dyadic data analysis*. New York, NY: Guilford Press; US.
- Laumann, E. O., Paik, A., & Rosen, R. C. (1999). Sexual dysfunction in the United States: prevalence and predictors. *JAMA: Journal of the American Medical Association*, 281(6), 537-544.
- Lawrance, K. A., & Byers, E. S. (1995). Sexual satisfaction in long-term heterosexual relationships: the interpersonal exchange model of sexual satisfaction. *Personal Relationships*, 2(4), 267-285.
- Ledermann, T., Macho, S., & Kenny, D. A. (2011). Assessing mediation in dyadic data using the actor-partner interdependence model. *Structural Equation Modeling*, 18(4), 595-612.
- Luo, S., & Tuney, S. (2015). Can texting be used to improve romantic relationships?—The effects of sending positive text messages on relationship satisfaction. *Computers in Human Behavior*, 49(0), 670-678. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2014.11.035>
- MacKinnon, D. P. (2008). *Introduction to statistical mediation analysis*. New York, NY: Taylor & Francis Group/Lawrence Erlbaum Associates.
- Mark, K. P. (2014). The impact of daily sexual desire and daily sexual desire discrepancy on the quality of the sexual experience in couples. *Canadian Journal of Human Sexuality*, 23(1), 27-33. doi: <http://dx.doi.org/10.3138/cjhs.23.1.A2>
- Mark, K. P., Herbenick, D., Fortenberry, J. D., Sanders, S., & Reece, M. (2014). A psychometric comparison of three scales and a single-item measure to assess sexual satisfaction. *Journal of Sex Research*, 51(2), 159-169. doi: 10.1080/00224499.2013.816261
- McDonagh, L. K., Morrison, T. G., & McGuire, B. E. (2008). The naked truth: development of a scale designed to measure male body image self-consciousness during physical intimacy. *The Journal of Men's Studies*, 16(3), 253-263. doi: <http://dx.doi.org/10.3149/jms.1603.253>
- McKinley, N. M., & Hyde, J. S. (1996). The objectified body consciousness scale: development and validation. *Psychology of Women Quarterly*, 20(2), 181-215. doi: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1471-6402.1996.tb00467.x>
- McNulty, J. K., Wenner, C. A., & Fisher, T. D. (2014). Longitudinal associations among relationship satisfaction, sexual satisfaction, and frequency of sex in early marriage. *Archives of Sexual Behavior*. doi: 10.1007/s10508-014-0444-6
- Meltzer, A. L., & McNulty, J. K. (2010). Body image and marital satisfaction: evidence for the mediating role of sexual frequency and sexual satisfaction. *Journal of Family Psychology*, 24(2), 156-164. doi: 10.1037/a0019063
- Miller, P. J., Niehuis, S., & Huston, T. L. (2006). Positive illusions in marital relationships: a 13-year longitudinal study. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32(12), 1579-1594.
- Murray, S. H., & Milhausen, R. R. (2012). Sexual desire and relationship duration in young men and women. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 38(1), 28-40. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/0092623X.2011.569637>

- Murray, S. L., & Holmes, J. G. (1997). A leap of faith? Positive illusions in romantic relationships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23(6), 586-604.
- Murray, S. L., Holmes, J. G., & Collins, N. L. (2006). Optimizing assurance: the risk regulation system in relationships. *Psychol Bull*, 132(5), 641-666. doi: 10.1037/0033-2909.132.5.641
- Murray, S. L., Holmes, J. G., Dolderman, D., & Griffin, D. W. (2000). What the motivated mind sees: comparing friends' perspectives to married partners' views of each other. *Journal of Experimental Social Psychology*, 36(6), 600-620. doi: 10.1006/jesp.1999.1417
- Murray, S. L., Holmes, J. G., & Griffin, D. W. (1996). The self-fulfilling nature of positive illusions in romantic relationships: love is not blind, but prescient. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(6), 1155-1180. doi: 10.1037/0022-3514.71.6.1155
- Paap, C. E., & Gardner, R. M. (2011). Body image disturbance and relationship satisfaction among college students. *Personality and Individual Differences*, 51(6), 715-719. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2011.06.019>
- Pujols, Y., Meston, C. M., & Seal, B. N. (2010). The association between sexual satisfaction and body image in women. *Journal of Sexual Medicine*, 7(2), 905-916. doi: 10.1111/j.1743-6109.2009.01604.x
- Purdon, C., & Holdaway, L. (2006). Non-erotic thoughts: content and relation to sexual functioning and sexual satisfaction. *Journal of Sex Research*, 43(2), 154-162. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/00224490609552310>
- Rainer, H., & Smith, I. (2012). Education, communication and wellbeing: an application to sexual satisfaction. *Kyklos*, 65(4), 581-598. doi: 10.1111/kykl.12007
- Sanchez-Fuentes, M. D., & Sierra, J. C. (2015). Sexual satisfaction in a heterosexual and homosexual Spanish sample: the role of socio-demographic characteristics, health indicators, and relational factors. *Sexual and Relationship Therapy*, 30(2), 226-242. doi: 10.1080/14681994.2014.978275
- Schooler, D., & Ward, L. M. (2006). Average joes: men's relationships with media, real bodies, and sexuality. *Psychology of Men and Masculinity*, 7(1), 27-41. doi: 10.1037/1524-9220.7.1.27
- Spanier, G. B. (1976). Measuring dyadic adjustment: new scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and the Family*, 38(1), 15-28.
- Stulhofer, A., Busko, V., & Brouillard, P. (2010). Development and bicultural validation of the New Sexual Satisfaction Scale. *Journal of Sex Research*, 47(4), 257-268. doi: 10.1080/00224490903100561
- Swami, V., & Furnham, A. (2008). *The psychology of physical attraction*. New York, NY: Routledge/Taylor & Francis Group; US.
- Swami, V., Furnham, A., Georgiades, C., & Pang, L. (2007). Evaluating self and partner physical attractiveness. *Body Image*, 4(1), 97-101. doi: 10.1016/j.bodyim.2006.10.003
- Swami, V., Inamdar, S., Stieger, S., Nader, I. W., Pietschnig, J., Tran, U. S., & Voracek, M. (2012). A dark side of positive illusions? Associations between the love-is-blind bias and the experience of jealousy. *Personality and Individual Differences*, 53(6), 796-800. doi: 10.1016/j.paid.2012.06.004
- Swami, V., Stieger, S., Haubner, T., Voracek, M., & Furnham, A. (2009). Evaluating the physical attractiveness of oneself and one's romantic partner individual and relationship correlates of the love-is-blind bias. *Journal of Individual Differences*, 30(1), 35-43. doi: 10.1027/1614-0001.30.1.35
- Swami, V., Waters, L., & Furnham, A. (2010). Perceptions and meta-perceptions of self and partner physical attractiveness. *Personality and Individual Differences*, 49(7), 811-814. doi: 10.1016/j.paid.2010.06.011

- van den Berg, P.A., Mond, J., Eisenberg, M., Ackard, D., & Neumark-Sztainer, D.. (2010). The link between body dissatisfaction and self-esteem in adolescents: similarities across gender, age, weight status, race/ethnicity, and socioeconomic status. *Journal of Adolescent Health, 47*(3), 290-296. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jadohealth.2010.02.004>
- Woertman, L., & Van Den Brink, F. (2008). Appearance satisfaction, but aspiring to perfection. *Psychologie en Gezondheid, 36*(5), 262-271. doi: 10.1007/BF03077514
- Yoo, H., Bartle-Haring, S., Day, R. D., & Gangamma, R. (2014). Couple communication, emotional and sexual intimacy, and relationship satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy, 40*(4), 275-293. doi: 10.1080/0092623x.2012.751072
- Yucel, D. (2014). Together, Forever? Correlates of marital well-being. *Social Indicators Research, 101*(1), 1-14. doi: 10.1007/s11205-014-0832-2
- Zoetmulder, J. (2015). Dyadic adjustment scale (DAS). Retrieved 7 april 2015, from <https://zoetmulder.praktijkinfo.nl/pagina/66/downloads/>

Bijlagen

Bijlage 1: Wervingsbrief

Geachte meneer/mevrouw,

Op dit moment zijn wij voor onze master Klinische- en Gezondheidspsychologie aan de Universiteit Utrecht bezig met onze masterthesis. Hiervoor zijn wij op zoek naar hetero seksuele paren met minstens een half jaar relatie die afzonderlijk een vragenlijst willen invullen.

Met dit onderzoek gaan we kijken naar de factoren van een gelukkige relatie. Dit doen we door de verhoudingen tussen het lichaamsbeeld, de seksuele tevredenheid en vermijding en de relatie tevredenheid van beide partners te onderzoeken.

De vragenlijst zal maximaal een half uur van uw tijd in beslag nemen. Bij het invullen van de vragenlijsten zullen geen namen worden gebruikt, maar een cijfercombinatie om de gegevens anoniem te kunnen verwerken.

Zijn u en uw partner bereid om deel te nemen aan ons onderzoek dan kunt u en uw partner afzonderlijk met de onderstaande link de vragenlijst invullen. Het is hierbij wel van belang dat u beide de gehele vragenlijst individueel en afzonderlijk van elkaar invult.

https://qtrial2015az1.az1.qualtrics.com/SE/?SID=SV_bjPZDpmegvyGSLH

De link werkt ook op mobiel/tablet.

Mocht u nog verdere vragen hebben en/of op de hoogte willen blijven van het onderzoek dan zien we graag een mailtje tegemoet.

Bij voorbaat dank!

Met vriendelijke groet,

Jasmijn Spit &
e.j.spit@students.uu.nl

Kiki Schlaman
k.j.t.schlaman@students.uu.nl

Bijlage 2: Online vragenlijst, introductie

Geachte meneer/mevrouw,

Deze vragenlijst is onderdeel van een masterthesis dat uitgevoerd wordt binnen de afdeling Klinische en Gezondheidspsychologie aan de Universiteit Utrecht. Met dit onderzoek gaan we kijken naar de factoren van een gelukkige relatie. Dit doen we door de verhoudingen tussen het lichaamsbeeld, de seksuele tevredenheid en vermijding en de relatie tevredenheid van beide partners te onderzoeken.

Op de volgende pagina's staan een aantal vragen en stellingen over het lichaamsbeeld van uzelf, lichaamsbeeld over uw partner, uw seksuele tevredenheid, uw seksuele vermijding en de relatie tevredenheid. Kies hierbij het antwoord wat het meest op u van toepassing is. Er kunnen geen goede of foute antwoorden worden gegeven; het gaat slechts om uw persoonlijke mening. We willen u vragen om elke vraag/stelling te beantwoorden. Dit is van belang voor de bruikbaarheid van uw gegevens.

Het onderzoek duurt ongeveer 30 minuten. De gegevens zullen volledig anoniem worden verwerkt, niet aan derden worden verstrekt en alleen voor wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt. Uw deelname aan dit onderzoek is geheel vrijwillig en mocht u dat wensen dan kunt u op ieder moment stoppen.

Wanneer u bij het invullen van de vragenlijst verder gaat, kunt u niet terug. Het is dus niet mogelijk om de vorige pagina te bekijken.

Bij voorbaat dank voor uw deelname!

Bijlage 3: Online vragenlijst, demografische gegevens

Demografische gegevens

Om de anonimiteit te waarborgen willen we u vragen om de geboortedatum van de man en de vrouw in uw relatie in te vullen. Met behulp van deze gegevens wordt er een code aangemaakt waarmee we de gegevens van u en uw partner kunnen koppelen.

Het is belangrijk dat alle datums (eerst datum man gevolgd door datum vrouw) in cijfers achter elkaar staan, zonder streepjes of spaties behalve tussen de datum van de man en de vrouw.

Voorbeeld:

Man: 11-02-1991

Vrouw: 27-04-1993

In te vullen: 11021991-27041993

Vul hier uw geboortedatums in:

Wat is uw geslacht?

Man

Vrouw

Wat is uw leeftijd?

Wat is de duur van uw relatie in jaren?

Wat is de hoogst voltooide opleiding?

Geen

Basisonderwijs

Middelbare school (VMBO, HAVO, VWO etc.)

MBO

HBO

Wetenschappelijk Onderwijs

Anders

Wat is uw religieuze overtuiging?

Katholiek

Protestants

Joods

Moslim

Boeddhist

Hindoe

Geen / Atheïst

Anders

Bijlage 4: BES voor eigen lichaam
Body Esteem Scale voor eigen lichaam

Hieronder zijn een aantal lichaamsdelen opgenoemd. Lees elk onderdeel aandachtig en geef aan wat uw gevoelens zijn over dit lichaamsdeel van uzelf met behulp van de volgende schaal:

- 1= Sterke negatieve gevoelens
- 2= Gematigde negatieve gevoelens
- 3= Geen negatieve en geen positieve gevoelens (neutraal)
- 4= Gematigde positieve gevoelens
- 5= Sterke positieve gevoelens

	Sterke negatieve gevoelens	Gematigde negatieve gevoelens	Neutraal	Gematigde positieve gevoelens	Sterke positieve gevoelens
1. Mijn Neus	☐	☐	☐	☐	☐
2. Mijn lippen	☐	☐	☐	☐	☐
3. Mijn taille	☐	☐	☐	☐	☐
4. Mijn dijen	☐	☐	☐	☐	☐
5. Mijn oren	☐	☐	☐	☐	☐
6. Mijn biceps	☐	☐	☐	☐	☐
7. Mijn kin	☐	☐	☐	☐	☐
8. Mijn lichaambouw	☐	☐	☐	☐	☐
9. Mijn billen	☐	☐	☐	☐	☐
10. Mijn schouderbreedte	☐	☐	☐	☐	☐
11. Mijn armen	☐	☐	☐	☐	☐
12. Mijn borstkas/borsten	☐	☐	☐	☐	☐
13. Mijn ogen	☐	☐	☐	☐	☐
14. Mijn kaaklijn/jukbeenderen	☐	☐	☐	☐	☐
15. Mijn heupen	☐	☐	☐	☐	☐
16. Mijn benen	☐	☐	☐	☐	☐
17. Mijn figuur	☐	☐	☐	☐	☐
18. Mijn voeten	☐	☐	☐	☐	☐
19. Mijn geslachtsorganen	☐	☐	☐	☐	☐
20. Mijn buik	☐	☐	☐	☐	☐
21. Mijn lichaamshaar	☐	☐	☐	☐	☐
22. Mijn gezicht	☐	☐	☐	☐	☐

Bijlage 5: BES voor het lichaam van de partner

Body Esteem Scale voor het lichaam van uw partner

Hieronder zijn dezelfde lichaamsdelen opgenoemd als op de vorige pagina. Lees hier ook elk onderdeel aandachtig en geef aan wat uw gevoelens zijn over dit lichaamsdeel van uw partner met behulp van de volgende schaal:

1= Sterke negatieve gevoelens

2= Gematigde negatieve gevoelens

3= Geen negatieve en geen positieve gevoelens (neutraal)

4= Gematigde positieve gevoelens

5= Sterke positieve gevoelens

	Sterke negatieve gevoelens	Gematigde negatieve gevoelens	Neutraal	Gematigde positieve gevoelens	Sterke positieve gevoelens
1. Neus van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
2. Lippen van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
3. Taille van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
4. Dijen van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
5. Oren van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
6. Biceps van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
7. Kin van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
8. Lichaambouw van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
9. Billen van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
10. Schouderbreedte van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
11. Armen van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
12. Borstkas/borsten van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
13. Ogen van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
14. Kaaklijn/ Jukbeenderen van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
15. Heupen van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
16. Benen van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐

17. Figuur van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
18. Voeten van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
19. Geslachtsorganen van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
20. Buik van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
21. Lichaamshaar van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
22. Gezicht van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐

Bijlage 6: Online vragenlijst, NSSS-S
New Sexual Satisfaction Scale - Short

Geef aan in hoeverre u tevreden bent met de volgende eigenschappen van uw seksuele relatie met behulp van de volgende schaal:

- 1= Helemaal niet tevreden
- 2= Een beetje tevreden
- 3= Tevreden
- 4= Erg tevreden
- 5= Extreem tevreden

	Helemaal niet tevreden	Een beetje tevreden	Tevreden	Erg tevreden	Extreem tevreden
1. De kwaliteit van mijn orgasmes	☐	☐	☐	☐	☐
2. Mijn 'loslaten' en overgave aan seksueel genot tijdens de seks	☐	☐	☐	☐	☐
3. De manier waarop ik seksueel reageer op mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
4. Het seksueel functioneren van mijn lichaam	☐	☐	☐	☐	☐
5. Mijn stemming na seksuele activiteiten	☐	☐	☐	☐	☐
6. Het genot dat ik mijn partner geef	☐	☐	☐	☐	☐
7. De balans tussen wat ik geef en wat ik krijg tijdens de seks	☐	☐	☐	☐	☐
8. Het emotioneel openstellen van mijn partner tijdens de seks	☐	☐	☐	☐	☐
9. Het vermogen van mijn partner om orgasmes te krijgen	☐	☐	☐	☐	☐
10. De seksuele creativiteit van mijn partner	☐	☐	☐	☐	☐
11. De verscheidenheid van mijn seksuele activiteiten	☐	☐	☐	☐	☐
12. De frequentie van mijn seksuele activiteiten	☐	☐	☐	☐	☐

Bijlage 7: Online vragenlijst, DAS-4 Dyadic Adjustment Scale

Geef bij de volgende vragen aan in hoeverre dit voor u, binnen uw huidige relatie, van toepassing is.

1. Hoe dikwijls denkt u eraan om te scheiden, uit elkaar te gaan of een einde te maken aan uw relatie?

Nooit Af en toe Zelden Meer wel dan niet Bijna altijd Altijd

2. Hoe dikwijls denkt u dat het tussen u en uw partner in het algemeen goed gaat?

Nooit Af en toe Zelden Meer wel dan niet Bijna altijd Altijd

3. Heeft u vertrouwen in uw partner?

Nooit Af en toe Zelden Meer wel dan niet Bijna altijd Altijd

4. De punten op de volgende lijn geven verschillende maten aan van "gelukkig zijn" in uw relatie. Het middelste punt ("gelukkig") wijst op de gemiddelde mate van geluk in de meeste relaties. Selecteer het punt dat in het algemeen de beste maat van geluk aangeeft binnen uw relatie.

Zeer ongelukkig Nogal ongelukkig Een beetje ongelukkig Gelukkig Zeer gelukkig Uiterst gelukkig Perfect

Bijlage 8: Online vragenlijst, afsluiting

k geef hierbij toestemming dat de zojuist ingevulde gegevens voor wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt.

Ja, ik stem hiermee in

Dit is het einde van de vragenlijst. Wij willen u hartelijk danken voor uw deelname!

We willen u er graag aan herinneren dat de vragenlijst moet worden ingevuld door zowel u als uw partner. Dus als uw partner dit nog niet heeft ingevuld, zou u dan zo vriendelijk willen zijn hem/haar daaraan te herinneren.

Mocht u nog vragen hebben of wilt u op de hoogte worden gehouden van het onderzoek, dan kunt ons mailen.

Met vriendelijke groet,

Kiki Schlaman & Jasmijn Spit
K.J.T.Schlaman@students.uu.nl E.J.Spit@students.uu.nl

Bijlage 9: Reken tabel, stand. estimates

Tabel

De totale effecten, de totale indirecte effecten, de simpele indirecte effecten en directe effecte (c') van het APIMeM

Effect	Coëfficiënt	Label
Man actor effect		
Totaal effect	$aA_{man} * bA_{man} + aP_{man} * bP_{vrouw} + c'A_{man}$	Man actor totaal effect
Totaal IE	$aA_{man} * bA_{man} + aP_{man} * bP_{vrouw}$	Man actor totaal IE
Actor-actor simpele IE	$aA_{man} * bA_{man}$	Man actor-actor IE
Partner-partner simpele IE	$aP_{man} * bP_{vrouw}$	Man partner-partner IE
Direct effect c'	$c'A_{man}$	Man actor direct effect
Vrouw actor effect		
Totaal effect	$aA_{vrouw} * bA_{vrouw} + aP_{vrouw} * bP_{man} + c'A_{vrouw}$	Vrouw actor totaal effect
Totaal IE	$aA_{vrouw} * bA_{vrouw} + aP_{vrouw} * bP_{man}$	Vrouw actor totaal IE
Actor-actor simpele IE	$aA_{vrouw} * bA_{vrouw}$	Vrouw actor-actor IE
Partner-partner simpele IE	$aP_{vrouw} * bP_{man}$	Vrouw partner-partner IE
Direct effect c'	$c'A_{vrouw}$	Vrouw actor direct effect
Man partner effect		
Totaal effect	$aA_{man} * bP_{man} + aP_{man} * bA_{vrouw} + c'P_{man}$	Man partner totaal effect
Totaal IE	$aA_{man} * bP_{man} + aP_{man} * bA_{vrouw}$	Man partner totaal IE
Actor-partner simpele IE	$aA_{man} * bP_{man}$	Man actor-partner IE
Partner-actor simpele IE	$aP_{man} * bA_{vrouw}$	Man partner-actor IE
Direct effect c'	$c'P_{man}$	Man partner direct effect
Vrouw partner effect		
Totaal effect	$aA_{vrouw} * bP_{vrouw} + aP_{vrouw} * bA_{man} + c'P_{vrouw}$	Vrouw partner totaal effect
Totaal IE	$aA_{vrouw} * bP_{vrouw} + aP_{vrouw} * bA_{man}$	Vrouw partner totaal IE
Actor-partner simpele IE	$aA_{vrouw} * bP_{vrouw}$	Vrouw actor-partner IE
Partner-actor simpele IE	$aP_{vrouw} * bA_{man}$	Vrouw partner-actor IE
Direct effect c'	$c'P_{vrouw}$	Vrouw partner direct effect

Note. $a = X \rightarrow M$, $b = M \rightarrow Y$, A= actor effect, P= partner effect, IE= indirect effect. Adapted from "Assessing mediation in dyadic data using actor-partner interdependence model," by author's T. Lederman, S. Macho & D.A. Kenny, 2011, *Structural Equation Modeling*, 18(4), 595-612.